

EEN METEORIET VAN WESTERHAAR

door

H. KRUL

Op 17 Maart 1934 vond schrijver dezes tussen uitgehord grint bij de groeven van Westerhaar een zwaar stuk kristallijn metaal, dat aanvankelijk een plaats kreeg bij de niet-definieerbare erratica. Het leek wel wat op pyriet, maar het soortelijk gewicht was daarvoor te hoog. Bij het lezen van een artikel over meteorieten kwam de gedachte op, dat het wel eens een dergelijke zwerver door de onmetelijke ruimte zou kunnen zijn, die daar tussen het grind verzeild was geraakt. Verschillende tekenen waren gunstig voor de houdbaarheid van deze theorie, maar een nauwgezet onderzoek moest tenslotte toch de uitkomst brengen.

Het is een interessant stuk. De vorm is die van een platgeslagen druppel, aan de ene zijde enigszins afgesleten met mooie goudgele metaalglans, en een kristallijne structuur, die de bekende figuren van Widmannstädten in hoogrelief vertoont, echter niet zo duidelijk als bij sommige klassieke exemplaren. De andere zijde draagt een meer amorf karakter, met oneffenheden, welke hier en daar sporen van een diabaas-achtig gesteente dragen. Dit laatste is van meer ijzermeteorieten, o.a. uit Duitsland en de Verenigde Staten, bekend. Het feit, dat het stuk van Westerhaar aan de ene zijde afgesleten is, doet het vermoeden rijzen, dat het elders in Europa is neergevallen en naderhand door ijs of water is getransporteerd naar Noord-Twente. Door de zwaarte werd de metaalklomp op één zijde voortgeschoven, waardoor een soort glijvlak ontstond.

Op het metallurgisch laboratorium van de Machinefabriek Stork te Hengelo is het stuk hemelijzer onderzocht, waarbij men tot de conclusie kwam, dat we hier te doen hebben met een hoogwaardige staal-soort. Soortelijk gewicht en hardheid komen overeen met die van nikkel-ijzer. Chemische analyse werd door verschillende omstandigheden niet verricht. Wel werd een afgezaagd stukje gepolijst en geëts met salpeterzuur. De structuur, welke hierbij zichtbaar werd, is geheel gelijk aan die op een afbeelding van een stuk meteorijzer, voorkomende in „Schreibers kleiner Atlas der Mineralogie“, waarin tevens „oktaedrisches Meteoreisen mit Schalenaufbau oder Skelettaufbau nach dem Oktaeder

mit sich kreuzenden Linien und Balken" wordt beschreven, eigenschappen, die ook de vondst van Westerhaar typeren.

Enschede, Maart 1949.

LITERATUUR.

F. W. KRECKE, De Meteorsteenen. Album der Natuur, 1883.

P. VAN DER LIJN, Van groote en kleine meteoren. De Wandelaar, Nov. 1937. Meteoren. Licht, 2e reeks, Sept. 1929. 14 bl. 16 afb.

SCHREIBERS kleiner Atlas der Mineralogie, München.

EEN GROOTSCHEEPSE AFGRAVING

In de noordpunt van Limburg zal binnenkort worden begonnen aan een afgraving tussen Mook en Middelaar, die bij een hoogte tot 50 m maximaal en een oppervlakte van 150 ha naar berekening 60 miljoen ton zand en grind zal opleveren.

Natuurlijk is bij zulk een groots project de ouderwetse wijze van graven en horren met de schop taboe. Reusachtige baggermachines van het type Karimata, bekend uit de tinwinning, zullen de karwei opknappen, welke jaren zal vorderen.

Voorlopig zal die bestaan uit het baggeren van een kanaal van de Maas naar Mook, waar een loswal komt. Van dit kanaal uit zullen rechts en links de baggermolens de heuvels wegvreten en het terrein op drie plaatsen tot tien à twintig meter uitdiepen om voor de toekomst fraaie meren te scheppen voor watersport.

Daar zal tijdens het werk wat loskomen! Machinaal wordt het grind van het zand gescheiden en gewassen; het grind en de grote stenen hebben onze meeste interesse, al zal het te bezien staan, of we daar individueel van zullen profiteren. Wel zal de Nederl. Geol. Vereniging toegang kunnen verkrijgen, wanneer men eenmaal goed bezig is.

We zullen dus onze tijd afwachten, hopen op goede posters, die het Bestuur van de stand van zaken en de goede gelegenheid op de hoogte zullen houden. We vertrouwen, dat zij het belang van onze Vereniging zullen stellen boven hun persoonlijke aspiraties.

Toch is het zeker niet overbodig, te waarschuwen tegen misbruik van de naam onzer Vereniging voor eigen belangen, en niet zonder reden. Het is reeds voorgekomen, dat het ongelukkige initiatief van een lid leidde tot het intrekken van een gunst voor iedereen. Finesses onthouden wij U, ze zijn aan het Bestuur bekend.

Het zou jammer zijn, als de prachtige excursies, die ons te wachten staan, moeilijk zo niet onmogelijk worden gemaakt.

P. VAN DER LIJN